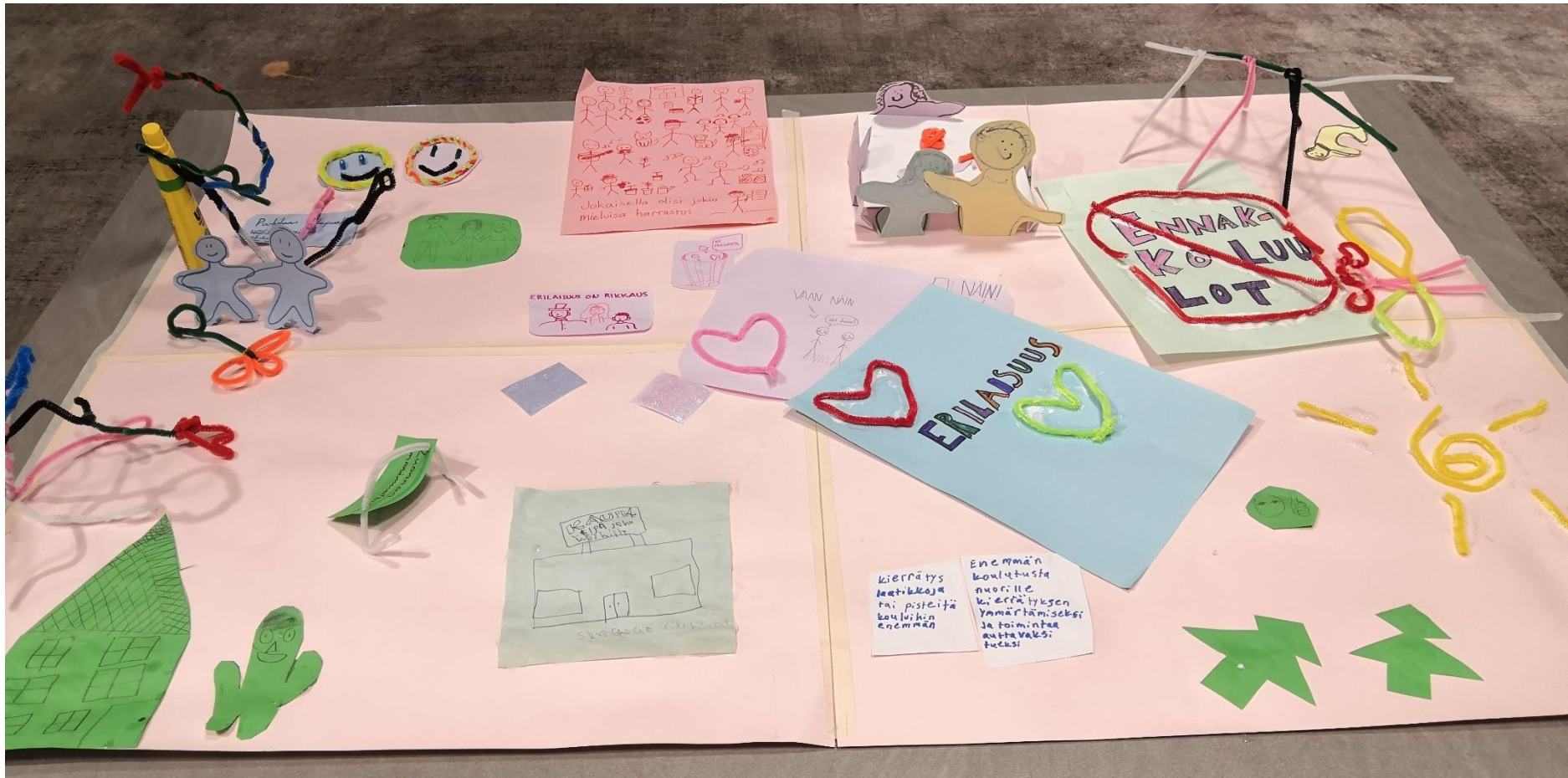

Nuorten Kotkien viesti vaalikeskusteluun ja hallitusohjelmaan 2023

Unelmien yhteiskunta

Nuoret Kotkat järjesti 4.2.2023 Helsingissä joukolle lapsia ja nuoria tilaisuuden, jossa työpajatyöskentelyn keinoin he esittivät oman näkemyksensä unelmien yhteiskunnasta ja sitä kohti etenemisestä. Osallistujien näkymä unelmien yhteiskunnasta on edellisen sivun kuvassa. Unelmien yhteiskunnassa on siinä mukana seuraavat elementit:

koti ja perhe

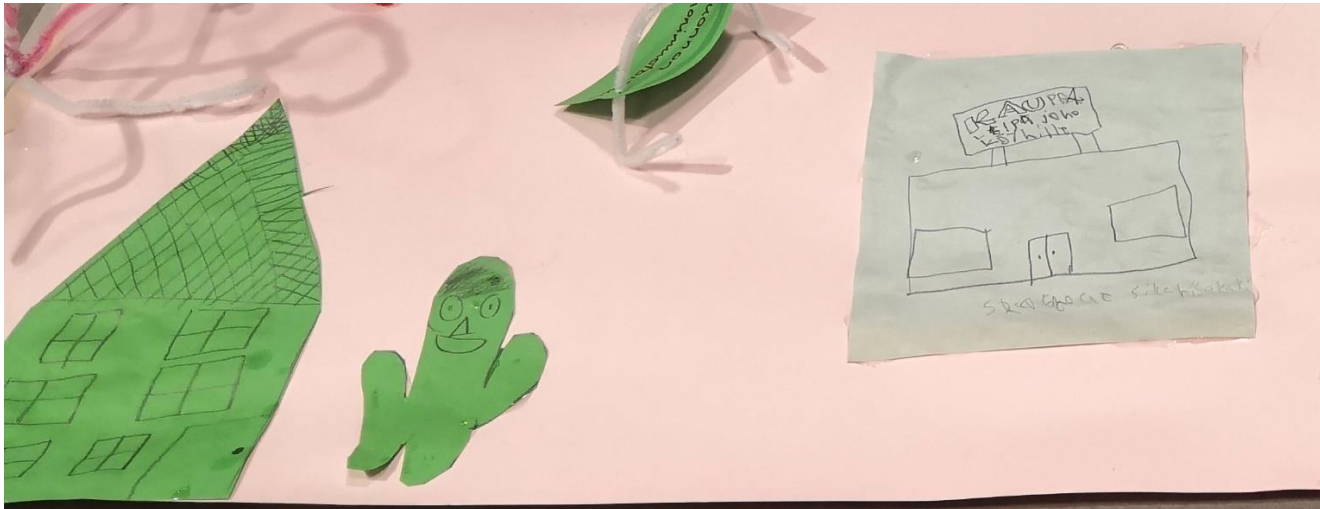
sukupuolten välinen yhdenvertaisuus

mahdollisuus harrastaa

luonnon monimuotoisuus ja ympäristön suojelu

erilaisuuden kunnioittaminen ja toistemme kunnioittava kohtelu

Koti ja perhe

Nuoret Kotkat sanoo myös:*

Lapsilisät ja muut perhe-etuudet sidottava takaisin indeksiin

Elinkustannusten nousu, harrastusten kalleus ja toimeentulon epävarmuus rasittavat lapsiperheitä. Indeksisidonnaisuus turvaa perhe-etuuksien vaikuttavuutta.

Palautetaan verotuksen lapsivähennys

Lapsiperheiden elinkustannusten kasvu edellyttää heidän taloudellista asemaansa tukevia päätöksiä. Toimeentulon parantaminen helpottaa lapsiperheiden arkea ja mahdollistaa myös lasten monipuolisemman vapaa-ajan.

Lapsiperheköyhyyttä on torjuttava panostamalla perheiden palveluihin

Yleiset lasten ja perheiden palvelut ovat keskeisiä keinoja eriarvoisuuden vähentämisessä. Erityisesti lapsiperheille suunnatun kotipalvelun saatavuutta on parannettava. Myönteistä erityiskohtelua on lisättävä kaikissa lapsia ja nuoria koskevissa palveluissa eriarvoistumisen hillitsemiseksi. Aikuisten saamista palveluissa on tärkeää nykyistä paremmin huomioida heidän lähipiiriinsä kuuluvat lapset.

Sukupuolten välinen yhdenvertaisuus

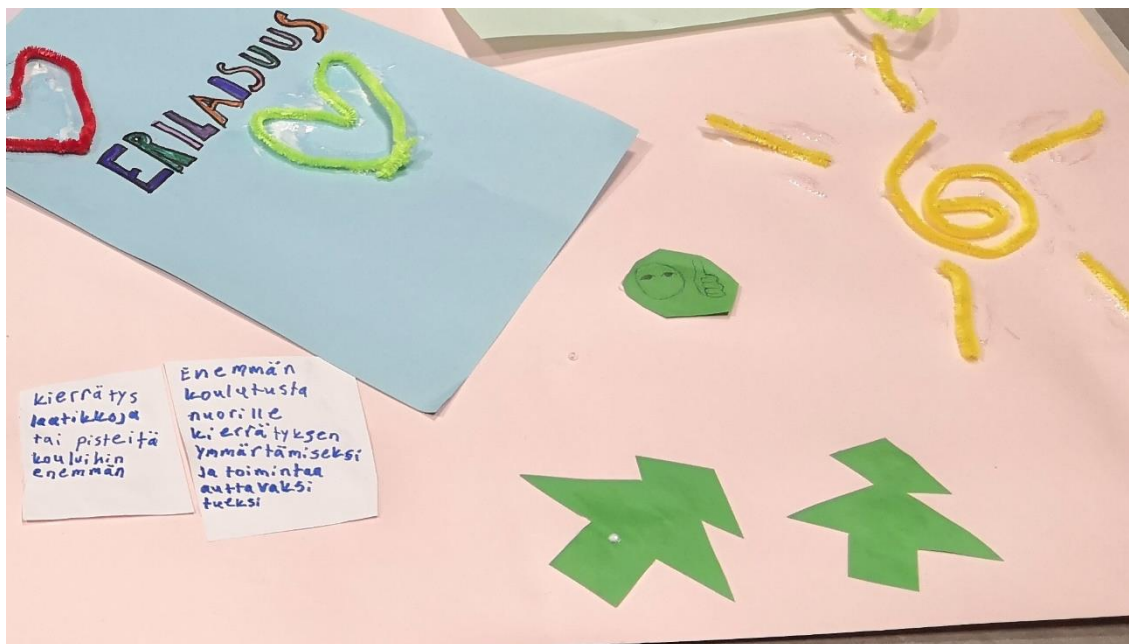

”Puututaan sukupuolten välisiin eroihin aktiivisesti.”

Luonnon monimuotoisuus ja ympäristön suojelu

Toisiin ihmisiin vaikutetaan positiivisella ajattelulla ja lisäämällä tietoa.

Kierrätyksestä:

- korjaa tai käytä uudelleen
- vähennetään fossiilisten aineiden käyttöä
- tiedon lisäys haitoista ympäristölle ja kierrätyksen hyödyistä
- tiedotus ruokahävikistä
- kierrätysastioita koteihin

Hoidetaan metsiä:

- ei hakata liikaa
- tuetaan kasvua – lannoitetaan metsiä

Erilaisuuden kunnioittaminen ja toistemme kunnioittava kohtelu

Nuoret Kotkat sanoo myös:

Henkiseen hyvinvointiin vaikuttavat tekijät osaksi kaikkea kouluopetusta

Alakoulusta alkaen on opetuksessa huomioitava tekijät ja ilmiöt, joiden tiedetään olevan oleellisia lasten ja nuorten henkisen hyvinvoinnin kannalta. Näitä ovat muun muassa mielenterveys ja mielenterveystaitojen vahvistaminen, rasismien ja syrjinnän torjuminen, syömishäiriöiden ehkäisy sekä lasten välisten suhteiden vahvistaminen ja kiusaamisen ja väkivallan ehkäisy.

Nuoret Kotkat sanoo myös:

Lapsen oikeudet

Kansallinen lapsioikeusstrategia on lapsen oikeuksien toteutumisen perusta

Vuonna 2021 hyväksytty kansallinen lapsistrategia linjaa tavoitteet, toimenpiteet ja vastuutahot lasten ja nuorten oikeuksien kannalta keskeisten ihmisoikeussopimusten ja perusoikeuksien täytäntöönpanossa. Strategian tulee läpileikkaavasti ohjata lasten hyvinvoinnin edistämistä myös tulevana vuosina ja tulevissa hallitusohjelmissa.

Lapsivaikutusten arviointi kattavaksi

Lapsivaikutusten arviointi tulee tehdä osana lainsäädäntöprosessia kaikkea lapsia tai perheitä koskevaa lainsäädäntöä muutettaessa. Lapsivaikutusten arviointi on laajennettava myös kunnalliseen ja hyvinvointialueiden päätöksentekoon. Lapsivaikutusten arviointia täydentää lapsibudjetointi, joka tuottaa tietoa yhteiskunnan rahoituksen kohdistumisesta lapsiin.

Varhaiskasvatus ja opetus

Varhaiskasvatuksen on oltava maksutonta

Nostetaan varhaiskasvatuksen osallistumisastetta edeten asteittain kohti maksutonta varhaiskasvatusta. Ensimmäisessä vaiheessa on tavoitteena oltava ulottaa maksuton varhaiskasvatus kaikkiin yli 3-vuotiaisiin lapsiin.

Voitontavoittelun rajoittaminen on ulotettava varhaiskasvatukseen

Yksityisiltä kouluilta on lailla kielletty voiton tavoittelu. Sama rajoitus tulee ottaa käyttöön myös yksityisessä varhaiskasvatuksessa.

Yksityisten varhaiskasvatuspalveluiden on toimittava samoilla laadullisilla kriteereillä ja asiakasmaksuilla kuin julkisten. Minkäänlaista syrjivää lasten valikointia ei tule sallia.

Oppilaiden tuelle riittävät resurssit

Kouluissa on turvattava riittävä tuki, kuten pienryhmät, ohjaajien ja avustajien määrä ja neuropsykiatrinen osaaminen, sen varmistamiseksi etteivät enemmän tukea tarvitsevat lapset jää kohtuuttoman eriarvoiseen asemaan suhteessa ikätoverihinsa, ja että esiintyviin kiusaamistilanteisiin pystytään ajoissa puuttumaan. Sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtyminen hyvinvointialueiden vastuulle ei saa johtaa tilanteisiin, jossa lapsen avunsaanti hidastuu esimerkiksi koulun ja hyvinvointialueen puutteellisen tiedonkulun tai vastuiden epäselvyyden takia.

Oikein suunniteltuja, rauhallisempia koulutiloja

Osassa ns. avoimiksi oppimisympäristöiksi rakennettuja kouluja on oppilaiden levottomuus lisääntynyt. Erityisesti neurokirjon erityispiirteitä omaaville lapsille äänekkäät ja meluisat ympäristöt voivat olla haastavia, mutta kaikilla lapsilla liiallinen melu aiheuttaa stressireaktioita ja opiskelutehon laskua. Avokouluista saatuja kokemuksia on arvioitava systemaattisesti valtakunnallisella tasolla ja kokemuksia hyödynnettävä uusien koulurakennusten suunnittelussa. On tärkeää myös kuulla lasten ja vanhempien kokemuksia koulujen tilaratkaisuista.

Mistä apua?

Lastensuojelun riittävät työntekijäresurssit on turvattava

Lastensuojelun työntekijämäärän ja rahoituksen on vastattava kasvavaa lastensuojelun tarvetta.

Lapsille ja nuorille on taattava kynnyksettömät mielenterveyspalvelut

Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden saatavuudessa on ollut jo pitkään huomattavia ongelmia, ja koronapandemia on lisännyt pahoinvointia ja kasvattanut hoitovelkaa. Tukea on tarjottava aktiivisesti, ongelmat tunnistettava aikaisemmin ja palvelupolkujen on toimittava

nopeammin. Mielen terveyden palveluita ja opastusta eteenpäin tulee olla tarjolla esimerkiksi oppilaitoksissa.

Turvallisuus

Sähkötupakan saatavuutta on rajoitettava

Sähkötupakkatuotteet ovat liian helposti saatavilla myös alaikäisille ja niiden ympärille on rakentunut myös laittomia hankinta- ja jakeluketjuja. Lainsäädännöllä tulee tiukemmin valvoa sähkötupakkatuotteiden näkyvyyttä ja markkinointia sosiaalisen median alustoilla. Kertakäyttöisten, makuaineita sisältävien sähkösavukkeiden maahantuonti tulisi kieltää ja muutoinakin tiivistää maahantuonnin valvontaa. Lisäksi tulee harkita kaikkien nikotiinituotteiden ostoikärajan nostamista 20 vuoteen.

Nuorten rikollisuuteen puuttuminen vaatii oman toimintamallinsa

Hallituskauden aikana on luotu ja pilotoitu ehdotus rikoksilla oireilevien nuorten toimintamalliksi. Se on laajennettava valtakunnalliseksi. Mallissa keskeistä on yksilölliseen tarpeeseen perustuva moniammatillinen tuki (sisältäen päihdepalvelut, mielen terveyspalvelut, koulunkäynnin tuen, rikosseuraamusalan palvelut, nuorisopalvelut, lastensuojelun ja sosiaalihuollon), jota koordinoi yksi nuoren kanssa toimiva vastuutyöntekijä, ei niin, että nuoren perheineen tulee etsiä eri luukuilta avun eri osia. Malli vaatii muutoksia lainsäädäntöön helpottamaan tiedon vaihtoa eri hallinnonalojen välillä. Järjestöjen rooli mallissa on tukea nuorta tarpeen mukaisesti esimerkiksi tukihenkilötoiminnan avulla.

* Tässä sekä aiemmilla sivuilla olleet ”Nuoret Kotkat sanoo myös” -otsikoidut tekstit ovat Nuorten Kotkien Keskusliiton liittohallituksen eduskuntavaaleihin ja hallitusohjelmaneuvoitteluihin hyväksymästä tavoiteohjelmasta, jota 4.2. tilaisuuteen osallistuneet lapset ja nuoret eivät ole olleet käsittelemässä. Nuorten Kotkien toimintaan osallistuminen ei edellytä näihin tavoitteisiin sitoutumista tai niiden kannattamista.

Kohti unelmien yhteiskuntaa

Unelmien toteuttaminen vaatii

suunnitelman

rohkeutta ja uskallusta

mielenkiintoa

budjetin ja muut resurssit

tietoisuutta

Me olemme valmiita vuorovaikuttamaan päättäjien kanssa!

Me haluamme kohdata päättäjät ja vaikuttaa heidän kanssaan

äänestämällä

erilaisten aloitekanavien kautta – kansalais- ja nuorisoaloittein

sosiaalisen median kautta

kasvokkaisissa keskusteluissa

nuorisoneuvostoissa ja -valtuustoissa

Nuorten Kotkien tapahtumissa

Haluamme tietoa vaikuttamisesta ja demokratiakasvatusta eri ikäryhmille sopivilla tavoilla

Kouluissa – kaikessa opetuksessa, jo nuoremmillekin

Televisiosta ja lehdistä

Kirjastoista

